

Referat af Planteavlsudvalgets årsmøde 2026

Beslutningsreferat

Deltagere: Henrik Jessen, Hans Fynbo, Ib Borup Pedersen, Nikolaj Dalsgaard, Allan H. Hansen, Mads Faurholt Hagel, Andres Lassen, Lisbeth Frank Hansen, Michael Kjerkegaard, Birte Brorson, Eskil Romme, Dorte Petersen, Karsten Kjærgaard, Silja Nordgaard, Rasmus Prehn, Torsten Wette, Anna Marie Jørgensen, Bo Fritz Gløde, Andreas Eising Sparvath, Louise Pedersen

Forperson Henrik Jessen bød velkommen.

Dagsorden for årsmødet 2026

1. Valg af ordstyrer, referent og stemmetæller

Udvalget foreslog Karsten Kjærgaard som ordstyrer, men grundet tekniske udfordringer tog Michael Kjerkegaard ordstyrerrollen i mødets begyndelse – begge blev valgt enstemmigt. Karsten Kjærgaard tilsluttede senere, overtog ordstyrerrollen fra punktet “debat og spørgsmål”.

Ordstyreren konstaterede årsmødet lovmæssigt indvarslet. Udvalgets kommissorium har styr på, hvem der er valgbare og stemmeberettigede. Valgkort er udleveret på forhånd.

Louise Pedersen blev foreslået som referent – og valgt.

Andreas Eising Sparvath blev foreslået som stemmetæller – og valgt.

Antal stemmeberettigede: 10

Dagsorden blev præsenteret.

2. Årsberetning om udvalgets arbejde

a. Forpersonens beretning

Henrik Jessen orienterede om året i udvalget, som især bar præg af:

- Implementeringen af den nye udvalgsstruktur, hvor flere udvalg mødes i klynger, inden udvalgene efterfølgende holder egne udvalgsmøder. Dette har bl.a. styrket videndeling og samarbejde med politisk afdeling og direktion.
- Udvalget har samarbejdet med Kød- og Naturgræsudvalget, bl.a. ved at afholde et åbent møde hos Nordic Seed i juni, hvor der var rundvisning og oplæg om naturpleje og grøn trepart.
- Den grønne trepart fyldte meget gennem hele 2025, især fordi regelsættet længe var uklart, og var på samtlige udvalgsmøder. Vi har været inddraget i flere beslutninger og diskussioner, bl.a. omkring flad eller visa-modellen, handel med kvoter og udvalget er løbende blevet orienteret om processen og inddraget i relevante problematikker. Nu

kender vi udfaldet, og der er ingen tvivl om at husdyrproducenterne der er i områder med hård regulering, står med en udfordring.

- Vi har også snakket om recirkulerede gødninger i økologien, hvad må bruges og hvad er på vej? Her har vi haft oplæg fra eksterne fagpersoner og vi har haft mulighed for at komme med input ift. ændret praksis i SGAVs regelsæt for adgang til tilførsel af mangan.
- Vi har drøftet status og erfaringer med dyrkning af linser, hvor vi er heldige, at et udvalgsmedlem har stor erfaring indenfor linsedyrkning og vi bliver løbende holdt orienteret om handelssituationen og de nuværende og fremtidige afsætningsmuligheder.
- Vi har også drøftet sund jord, herunder hvordan jordens kvalitet bevares og forbedres fremadrettet, samt anvendelsen af biologiske løsninger til jordforbedring

Allerede i 2025, og fremadrettet, vil vi have fokus på et tæt samarbejde med ØRD og ICOEL og hvor vi kan trække deres ekspertise ind i udvalgsdrøftelser. De er også velkomne til at bruge udvalget, historisk har vi ikke været gode til det, men vi ser frem til at styrket samarbejde de kommende år.

Henrik Jessen afsluttede med at fremhæve et meget positivt og tæt samarbejde med politisk afdeling i 2025 og oplevelsen af, at udvalget blev inddraget og brugt mere end tidligere.

b. Debat og spørgsmål

Der blev spurgt ind til, hvilke konsekvenser reguleringen har haft for planteavlerne i udvalget. I den forbindelse beskrev Henrik Jessen, hvordan han som planteavler i et stærkt reguleret område især er bekymret for den fremtidige værdisætning af jord, herunder hvordan værdien og kompensationen vil blive fastsat fremadrettet. Selvom hans nuværende produktion ikke ændres væsentligt, vurderer han at nye modeller for udledning kan få økonomiske konsekvenser på sigt.

Der var en drøftelse af, hvorvidt jordens kulstofindhold kan få betydning for fremtidig værdisætning, samt om kulstof kan måles på valide måder. Det blev fremhævet, at fokus aktuelt primært ligger på udledningsberegninger og kvoter, mens klimadelen og opgørelsesmetoder herfor fortsat er uklare. Samtidig blev der peget på behovet for i højere grad at inddrage kulstofbinding i jorden, herunder erfaringer med øget organisk stof som følge af ændrede dyrkningsmetoder.

Michael Kjerkegaard supplerede, at der arbejdes på at påvirke aktører som Concito til at indregne forskelle mellem driftsformer og sædskifter i klimamodellerne. Han nævnte, at offentlige indkøb kan belønne produktion med dokumenteret naturpleje og kulstofbinding, men at dette kræver, at modeller og beregningsgrundlag udvikles. Der skal tænkes mere i helheder. Det er et langt sejt træk, men vi gør hvad vi kan.

Årsberetningen blev herefter taget til efterretning.

3. Planer for næste års arbejde i udvalget

Henrik Jessen præsenterede udvalgets foreslåede fokusområder for 2026, og håbede samtidig på flere input fra deltagerne:

- Kulstofbinding, jordforbedring og jordens biologi – et område, der fortsat udvikler sig, og hvor udvalget ønsker at bidrage til vidensopbygning og praktiske løsninger
- Økologiens rolle i det nye landbrug, hvor den grønne trepart både kan give muligheder og udfordringer for økologien.
- Mangan, som fortsat opleves tabsgivende i økologisk planteavl. Udvalget ser behov for øget viden og mere smidige ansøgningsprocedurer – i dialog med både Innovationscenteret og myndigheder
- Nye økologer og medlemsfastholdelse, hvor udvalget ser behov for bedre introduktion og relevans for både nye og potentielle medlemmer.

Efterfølgende kom der flere input fra deltagere, blandt andet:

- Rasmus Prehn gjorde opmærksom på interesse for medlemsaktiviteter næste år, herunder markvandring eller lignende arrangementer, hvor formålet er både at engagere eksisterende medlemmer og tiltrække nye. Vi hører gerne hvis I har lyst til at være med på et arrangement, så vil vi være behjælpelige med at få det planlagt.
- Der var et ønske om bedre kobling mellem udtagningstjek og omlægningsrådgivning, så folk bliver opmærksomme på alle de muligheder der er, og at man kan gøre andet end udtage.
- Manglende økologi-undervisning på landbrugsskolerne, hvor flere efterspurgte et strategisk løft. Landbrugsskolerne var inviteret til Øko-markdag i 2024, men kulminerede med eksamener. I 2026 er Øko-markdag lidt før og landbrugsskolerne inviteres igen.

Michael Kjerkegaard orienterede under dette punkt om, at Økologisk Landsforening har modtaget en henvendelse fra Foreningen for Reduceret Jordbearbejdning i Danmark (FRDK) om mere samarbejde og der var generel enighed om, at et samarbejde om fælles interesser er positivt.

Henrik Jessen takkede for input og opsummerede på drøftelserne. Udvalget arbejder i 2026 videre med de fire hovedtemaer nævnt ovenfor og tager de mange input fra mødet med i den videre planlægning.

4. Valg af udvalgsmedlemmer og suppleant i henhold til kommissoriet

Jf. kommissoriet skulle der i år vælges 3 udvalgsmedlemmer for 2 år og 1 suppleant for 1 år.

Udvalgsmedlemmer på valg i 2026 var Henrik Jessen, Hans Fynbo, Allan H. Hansen og Mads Faurholt Hagel, suppleant.
Alle opstillede til genvalg.

Da der ikke var yderligere kandidater, blev følgende valgt:

- Henrik Jessen
- Hans Fynbo
- Allan H. Hansen
- Mads Faurholt Hagel, suppleant

Planteavlsudvalget består herefter af:

- Nikolaj Dalsgaard
- Ib Borup Pedersen
- Torben Eskild Andersen
- Henrik Jessen
- Hans Fynbo
- Allan H. Hansen
- Mads Faurholt Hagel, suppleant

5. Eventuelt

Michael Kjerkegaard orienterede om, at han har været hos Jysk Medieproduktion som har en landbrugspodcast og der skal produceres 12 afsnit udelukkende om økologi i 2026, som Michael er medvært på. Serien vil komme rundt om mange emner indenfor økologien og her vil Michael inddrage og række ud til udvalget ift. input til deltagere. Udsendelsesplanen er endnu ikke modtaget.

Ib Borup Pedersen orienterede om at han er blevet kontaktet af ICOEL, som gerne vil lave nogle markforsøg hos ham, hvilket han ser frem til.

Der blev drøftet udfordringer med manganmangel på økologiske marker, som kan påvirke udbyttet negativt, særligt i tørre år. Det blev fremhævet, at det er vigtigt at undersøge årsagerne til manganmangel og afdække løsninger, både gennem direkte tilførsel af mangan og via biologiske metoder som kompost eller andre jordforbedringer. Erfaringer viser, at forskellige tilgange kan have effekt, men at det er komplekst, og at rådgivning og forsøg kan bidrage til at finde praktiske løsninger. Det arbejde vil fortsætte sammen med ICOEL i 2026.

Der var en drøftelse om afsætning af bælgfrugter - herunder især hos de offentlige køkkener. Det blev fremhævet, at køkkenpersonalet ofte mangler erfaring med bælgfrugter og har behov for opskrifter og vejledning, hvilket gør udbredelsen langsom. Samtidig blev det påpeget, at landmænd er villige til at dyrke bælgfrugter, hvis der er afsætningssikkerhed og en rimelig pris. Diskussionen omfattede også muligheder for at målrette produktionen efter efterspørgslen, koble køkkener og opskrifter med afsætning, samt behovet for at skabe bedre overblik over markedet for forskellige afgrøder. Endelig blev det foreslået at afholde fælles møder på tværs af rådgivere, køkkener og medlemmer for at styrke samarbejde og videndeling om bælgfrugter fra jord til bord.

Simon Møbjerg Sørensen, Økologisk Landsforening, orienterede om projektet *God økologisk planteavl* og inviterede alle til et seminar den 6. februar om regenerative metoder, jordsundhed og planteernæring med Joel Williams.

Karsten Kjærgaard takkede for et engageret og konstruktivt møde – trods tekniske udfordringer i starten – og gav det afsluttende ord til Henrik Jessen. Henrik Jessen takkede herefter for deltagelse og en god debat.

Ordstyrer Karsten Kjærgaard

Referent Louise Pedersen